

Media: ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ **Page:** 65,70 **Published at:** 03-03-2024
Author: **Surface:** 533.68 cm² **Circulation:** 32170
Subjects:

Η ισοπεδωτική ομοιότητα ενός κόσμου πολιτικής ορθότητας

Ο ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΕΙΜΩΝΑΣ
ΕΠΙΝΟΕΙ ΕΝΑ ΣΚΟΤΕΙΝΟ
ΚΟΝΤΙΝΟ ΜΕΛΛΟΝ

Ζοφερή κοινωνική δυστοπία

Στο «Τρότζαν» ο Θανάσης Χειμωνάς περιγράφει ένα μέλλον όπου η πολιτική ορθότητα καταλήγει σε πολιτική δυναστεία

Του Βαγγέλη Χατζηβασιλείου

— α μπορούσαμε να ζήσουμε σε έναν κόσμο κυριαρχημένο από τη λογική και την ηθική της πολιτικής ορθότητας; Ο **Θανάσης Χειμωνάς** γράφει ένα ογκώδες (τουλάχιστον για τα μέτρα του) δυστοπικό μυθιστόρημα, τον *Τρότζαν*, για να το αρνηθεί στεντορείως. Ο κεντρικός του ήρωας, Σωτήρης Μπτρόπουλος, γεννιέται το 1992 και πεθαίνει από έμφραγμα το 2027. Δεκαετίες αργότερα, το 2073, ο Σωτήρης ξυπνά σε μια παντελώς άγνωστη Αθήνα, κι αυτό χάρη στην αιματώδη εξέλιξη της ιατρικής επιστήμης και τεχνολογίας και της επιστήμης και της τεχνολογίας γενικότερα. Επεμβάσεις που φέρνουν νεκρούς στη ζωή, τα φύλα έχουν καταργηθεί, τα ζώα είναι απολύτως εξισωμένα με τους ανθρώπους, η υγεία προστατεύεται με σιδερένια μέτρα (απαγορεύονται το οεξ, ο καπνός, το αλκοόλ και το κρέας, οι καραντίνες αποτελούν τη λύση για οποιοδήποτε μικρό ή μεγάλο ζήτημα, τα μικρόβια έχουν αναχθεί σε κρατικό εχθρό).

Επιπροσθέτως, η επιστήμη έχει ανυψωθεί σε θεϊκό κανόνα, οι τέχνες έχουν εξοστρακιστεί και τα πάντα ελέγχονται μέχρι και την παραμικρή λεπτομέρεια όχι μόνο του ιδιωτικού μα και του δημόσιου βίου. Το νέο καθεστώς επιδιώκει να προστατεύσει τους πολίτες από τον ρατσισμό, τον σεξισμό και την ιδεολογία της υπεροχής των ζωικών και των φυλετικών ειδών, αλλά όλα έχουν καταλήξει στο αντίστροφο τους. Αν καταργούνται τα φύλα, παρεμποδίζεται και η ομοφυλοφιλία, αν δίκαιοι και άδικοι διώκονται επί ρατσισμού, τότε και κάθε μουσουλμάνος έχει εκδιωχθεί από τον δυτικό κόσμο, αν η υγειονομική πολιτική έχει μεταλλαχθεί σε δικτατορία της γενικής υποχονδρίας, τότε έχουν εκλείψει και οι ατομικές ελευθερίες, τότε έχει παραβιαστεί και κάθε θεσμικός θύλακας της δημοκρατίας. Τότε η πολιτική ισότητα και η απόλυτη διασφάλιση των δικαιωμάτων που επικαλείται η κοινωνία του μέλλοντος, έχει καταλήξει σε απεριφράστη πολιτική δυναστεία. Μα, είναι ποτέ δυνατόν, θα αναρωτηθεί ο αναγνώστης, κλείνοντας το βιβλίο, η πολιτική ορθότητα να οδηγήσει μελλοντικά σε μια τόσο βάνουση παραμόρφωση; Να υπενθυμίσω πως οι δυστοπίες και οι μελλοντολογίες δεν προφτεύουν κάποιο αληθινό μέλλον, απλώς προβάλλουν στο μέλλον τους φόβους της εποχής της γραφής τους. Αυτό συμβαίνει και με το βιβλίο του Χειμωνά, ο οποίος ακολουθεί την ανάποδη διαδρομή της πολυουζιτι-

↑ Ο Θανάσης Χειμωνάς αφομοίωσε οργανικά την παράδοση της δυστοπίας χωρίς να δεσμεύεται από τις τυποποιήσεις της

ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΕΙΜΩΝΑΣ **Τρότζαν**
Εκδόσεις Πατάκη, 2023, σελ. 368, τιμή 17,70 ευρώ

μένης *Υποταγής* του **Μισέλ Ουελμπέκ**. Αν η μείζων απειλή για τον Ουελμπέκ είναι η ξένη ετερότητα, εκείνο που ουσιαστικά τον μεγαλύτερο κίνδυνο για τον Χειμωνά είναι ο αδιάρρηκτος συνασπισμός των ομοίων, η ισοπεδωτική επικράτηση της ομοιότητας. Κι αν υπάρχει κάποιο πρόβλημα στην αφήγηση, αυτό είναι πως δυσκολεύεται να διαλέξει τόνο: από τη μια γέρνει στη σάτιρα, ομολογουμένως κάπως ρηκή και εύκολη, ενώ από την άλλη πηγαίνει προς το δράμα, ευτυχώς όχι και το μελόδραμα. Στο επίπεδο του μύθου και της πλοκής, θα ξεχώριζα δύο στοιχεία: τη γερά χτιομένη δομή (με μια ευφυή ανατροπή, πλησιάζοντας προς την έξοδο), αλλά κι ένα πολύ αποτελεσματικό σασπένς το οποίο μας κρατάει δέσμους της δράσης μέχρι και την τελευταία αράδα. Υπό αυτή την έννοια, ο συγγραφέας έχει αφομοιώσει οργανικά την παράδοση της δυστοπίας (από *Ζαμίαν* και *Φίλιπ Ντικ* μέχρι *Ανδρέα Φραγκιά* και *Αλέξη Πανσέλινο*), χωρίς κατά τα άλλα να δεσμεύεται από τις τυποποιήσεις της.

Οι δυστοπίες και οι μελλοντολογίες προβάλλουν στο μέλλον τους φόβους της εποχής της γραφής τους